Seat No. : _______________

19J-102

May-2015

M.Com., Sem. II
412 EE : Cost Accounting – II

Time : 3 Hours] **[Max. Marks : 70**

1. જશ કંપની લિમિટેડની ઉત્પાદન ક્ષમતા 40,000 એકમોની છે. સામાન્ય ક્ષમતા 90% એ નક્કી થયેલ છે. ઉત્પાદન ચલિત પડતર એકમદીઠ ₹ 22 છે. સ્થિર કારખાનાનાં પરોક્ષ ખર્ચા ₹ 14,40,000 છે. **14**

   બિન ઉત્પાદકીય પડતરો નીચે મુજબ છે :

   ચલિત : વહીવટી ₹ 8,00,000, વેચાણ ₹ 1,60,000

   સ્થિર : વહીવટી ₹ 7,00,000, વેચાણ ₹ 3,08,000

   કામગીરી માહિતી નીચે મુજબ છે :

   ઉત્પાદન : 32,000 એકમો, વેચાણ : 30,000 એકમો, શરૂનો સ્ટોક (તૈયાર) : 2,000 એકમો.

   એ નોંધવામાં આવ્યું છે કે માલ સામાન ખર્ચ અંદાજ કરતાં ₹ 1,60,000 વધુ છે.

   એકમદીઠ વેચાણ કિંમત ₹ 150 હતી.

   સીમાન્ત પડતર આધારિત અને સમાવેશી પડતર આધારિત આવકનું પત્રક તૈયાર કરો. નફાનું મેળવણી પત્રક પણ તૈયાર કરો.

અથવા

   નીચેનાનાં જવાબ આપો : **14**

   (a) સલામતીનો ગાળો ₹ 4,00,000 (વેચાણનાં 40%) છે.

   નફા જથ્થાનો ગુણોત્તર 25% છે.

   ગણતરી કરો :

   (i) સમતૂટ બિંદુ

   (ii) ₹ 15,00,000નાં વેચાણ પર નફો.

   (b) રામ લિમિટેડ દ્વારા નીચેની માહિતી પૂરી પાડવામાં આવી છે :

વર્ષ	2013 (₹)	2014 (₹)
વેચાણ	4,05,000	5,13,000
નફો	10,800	32,400

   ગણતરી કરો :

   (i) નફા જથ્થાનો ગુણોત્તર

   (ii) સ્થિર ખર્ચ

   (iii) નફો/(ખોટ) ₹ 6,48,000નો વેચાણ પર.

   (iv) ₹ 1,08,000ના નફા માટે જરૂરી વેચાણ.

   (v) સમતુટ બિંદુ

   (vi) 2014 માટે સલામતીનો ગાળો.

2. હિમ કંપની બજારમાં ત્રણ પેદાશોનું ઉત્પાદન કરી વેચાણ કરે છે. કલાક દીઠ મજૂરી ખર્ચ ₹ 22 છે. મજૂરોની અછત છે. નીચેની બાબતો ધ્યાનમાં લો : **14**

(એકમ દીઠ ₹ માં)

વિગતો		પેદાશ M	પેદાશ N	પેદાશ O
વેચાણ કિંમત		200	138	170
ઉત્પાદકીય પડતર :	ચલિત	103.20	70	84.80
	સ્થિર	54.40	39.60	42
બિન ઉત્પાદકીય પડતર :	ચલિત	10	7.90	8.50
	સ્થિર	14.20	11.80	12.40
ઉત્પાદકીય ચલિત પડતરમાં સમાયેલ મજૂરી ખર્ચ		48.40	33	35.20
મહત્તમ ઉત્પાદન અને વેચાણ (એકમોમાં)		3600	8000	5700

ઉપરની માહિતી પરથી :

(i) ઈષ્ટતમ પેદાશ મિશ્ર નક્કી કરો અને (ii) નફાકારકતાનું પત્રક એવી ધારણા સાથે તૈયાર કરો કે કોઈ અવરોધ નથી.

અથવા

(a) એક કંપની બે ભિન્ન પેદાશો બનાવે છે, અ અને બ જેમનો અનુક્રમે એકમદીઠ ફાળો ₹ 50 અને ₹ 40 છે. તેમનું ઉત્પાદન, સમાન ઉત્પાદન પ્રક્રિયા દ્વારા થાય છે અને બે જુદા બજારોમાં વેચાણ થાય છે. ઉત્પાદન ક્ષમતા 40,000 માનવ કલાકોની છે. અ ના એકમદીઠ ઉત્પાદન માટે ત્રણ માનવ કલાકો અને બ ના એકમદીઠ ઉત્પાદન માટે 1 માનવ કલાક વપરાય છે. અંદાજ પ્રમાણે અ નાં 12000 એકમો અને બ નાં 10,000 એકમો વેચી શકાશે. આ મર્યાદાઓના આધારે પેદાશોનું વેચાણ ગમે તે મિશ્રણમાં થઈ શકશે. નફાના મહત્તમીકરણ માટે LP મોડેલ વિકસાવો. **7**

(b) સુરેખ આયોજન એટલે શું ? તેની ધારણાઓ અને મર્યાદાઓ ચર્ચો. **7**

3. રાધા કંપનીના સંચાલકો પાસે વિસ્તરણની એક યોજના છે. તેમણે દેશની ઉત્તર બાજુ નવા બજારનાં વિકાસ અંગે આયોજન કરેલ છે. **14**

સૂચિત વધારાઓ :

(i) ટેલિવિઝન જાહેરાત ખર્ચ 25% થી વધશે.

(ii) વધારાનાં સ્ટાફની નિમણૂક – વાર્ષિક ખર્ચ ₹ 40,000.

(iii) મુસાફરી ખર્ચા 10%થી વધશે.

(iv) વેચાણ 10,000 એકમોથી વધશે.

ચાલુ વર્ષનું વેચાણ બજેટ નીચે પ્રમાણે હતું : (₹ 000 માં)

વિગતો	₹	₹
વેચાણ : 40,000 એકમો, એકમદીઠ ₹ 27 લેખે		1,080
વેચાણ પડતર :		
ટેલિવિઝન જાહેરાત ખર્ચ	110	
સ્ટાફ પગાર	90	
મુસાફરી ખર્ચા	40	
વહીવટી ખર્ચા	20	
અન્ય ખર્ચા	20	280

એકમદીઠ ઉત્પાદન ચલિત પડતર ₹ 12 છે.

(i) વધારાના વેચાણ પર વધારાના વળતરનો દર નક્કી કરો અને સૂચન કરો કે કંપનીએ નવા બજાર માટે જવું જોઈએ કે નહીં.

(ii) તફાવત પડતર-ઉપજનું પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

ગમે તે **બે**ના જવાબ આપો : **14**

(a) સીમાન્ત પડતર અને તફાવત પડતર વચ્ચેનો તફાવત આપો.

(b) સુસંગત (સંબંધિત) પડતરનો ખ્યાલ ઉદાહરણ દ્વારા સમજાવો.

(c) એક કંપનીએ ₹ 1,00,000માં યંત્ર ખરીદ્યુ હતું. જેની ચોપડે કિંમત ₹ 30,000 છે, પરંતુ તે બિન ઉપયોગી છે અને વેચી શકાય તેમ નથી. જો કંપની ₹ 40,000નાં ખર્ચથી યંત્રમાં ફેરફાર કરે તો તે ₹ 65,000 માં વેચી શકાય.

ગણતરી કરો :

(i) અસંબંધિત પડતર

(ii) સંબંધિત પડતર

(iii) સંબંધિત ઉપજ

(iv) વધારાનો લાભ

4. (a) જરૂરી સમયના અભિગમનાં લક્ષણો અને ઉદ્દેશો ચર્ચો. **7**

અથવા

લક્ષ્યાંક પડતર પદ્ધતિનાં મુખ્ય લક્ષણો ચર્ચો.

(b) **બે**ના જવાબ આપો : **4**

(i) બગાડના પ્રાપ્તિ સ્થાનો.

(ii) પેદાશ જીવનચક્ર.

(iii) સમજાવો : લક્ષ્યાંક પડતર પદ્ધતિ.

(c) નીચેના વિધાનો ખરા છે કે ખોટા તે જણાવો : **3**

(i) પડતર હિસાબી પદ્ધતિમાં પેદાશ જીવનચક્ર ખ્યાલ ઉપયોગી છે.

(ii) લક્ષ્યાંક હિસાબી પદ્ધતિ એ સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિથી વિશેષ છે.

(iii) માલ સામાન જરૂરીયાત આયોજન એ કોમ્પ્યુટર આધારિત ઉત્પાદન સારણી પદ્ધતિ છે.

5. દરેક પ્રશ્ન માટે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચા જવાબની પસંદગી કરો. **14**

(1) લક્ષ્યાંક હિસાબી પદ્ધતિ પરિબળોને સંકલિત કરે છે જેવા કે

(a) નફા આયોજન (b) બજાર સર્વેક્ષણ

(c) મૂલ્ય વિશ્લેષણ (d) ઉપરનાં બધા

(2) લક્ષ્યાંક હિસાબી પદ્ધતિનો જન્મ

(a) 1960માં અમેરિકામાં થયો. (b) 1970માં અમેરિકામાં થયો.

(c) 1960માં જાપાનમાં થયો. (d) 1970માં જાપાનમાં થયો.

(3) જરૂરી સમયનો અભિગમ દુર કરવા પર ભાર મૂકે છે ______

(a) માલસામાન બગાડ માટે (b) મિલકત બગાડ માટે

(c) સમય બગાડ માટે (d) ઉપરનાં બધા

(4) નીચેનામાંથી કઈ માલસામાન સંબંધિત પડતર છે ?

(a) વેરહાઉસ સગવડની પડતર.

(b) વેરહાઉસનાં કર્મચારીઓની પડતર.

(c) માલસામાનના રોકાણ માટે લીધેલ દેવાના વ્યાજની પડતર.

(d) ઉપરના બધા.

(5) દરેક પેદાશે, પેદાશ જીવનચક્રના તબક્કા જોવાનાં હોય છે.

(a) આ સાચુ વિધાન છે. (b) આ ખોટુ વિધાન છે.

(c) આ અંશ:ત સાચુ વિધાન છે. (d) આ અસંબંધિત વિધાન છે.

(6) સમાવેશી અને સીમાન્ત પડતર પદ્ધતિમાં મૂળભૂત તફાવત _____ની હિસાબી અસરનો છે.

(a) કારખાના સ્થિર ખર્ચ
(b) વહીવટી સ્થિર ખર્ચ
(c) વેચાણ સ્થિર ખર્ચ
(d) ઉપરનાં એકેય નહીં

(7) એક કંપની, એક પેદાશનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરે છે. સાપ્તાહિક 5,760 એકમોના ઉત્પાદનની માહિતી નીચે પ્રમાણે છે :

	એકમદીઠ (₹)	**એકમદીઠ (₹)**
વેચાણ કિંમત		160
બાદ પડતરો :		
ચલિત પડતર	80	
સ્થિર પડતર	50	130
નફો		30

સાપ્તાહિક સમતૂટ બિંદુ કેટલા એકમોનું હશે ?

(a) 1800
(b) 2880
(c) 3600
(d) 9600

(8) બજેટ મુજબનું વેચાણ 20,000 એકમો છે. એકમદીઠ ₹ 24ની વેચાણ કિંમતે ફાળો ₹ 1,80,000 છે. સ્થિર એકમદીઠ પડતર ₹ 6 જે વેચાણના જથ્થા પર આધારિત છે. એકમદીઠ બજેટ મુજબની ચલિત પડતર કેટલી હશે ?

(a) ₹ 3
(b) ₹ 9
(c) ₹ 15
(d) ₹ 18

(9) તફાવત પડતર સંબંધ ધરાવે છે.

(a) ડૂબેલી પડતર સાથે
(b) સંબંધિત પડતર સાથે
(c) ઐતિહાસિક પડતર સાથે
(d) ઉપરનાં એકેય નહી

(10) નીચેનામાંથી કયુ લક્ષણ સંબંધિત પડતરનું નથી ?

(a) તે ભવિષ્યની પડતર છે
(b) તે જાવક રોકડ પ્રવાહ છે
(c) તે ઐતિહાસિક પડતર છે
(d) ઉપરનાં એકેય નહી

(11) 10,000 એકમો માટે સામાન્ય ઉત્પાદન પડતર, સીમાન્ત પડતર હેઠળ ₹ 1,00,000 હતી જ્યારે સમાવેશી પડતર હેઠળ ₹ 1,20,000 હતી. એકમદીઠ સ્થિર કારખાના પડતર કેટલી હશે ?

(a) ₹ 10
(b) ₹ 12
(c) ₹ 2
(d) ઉપરનાં એકેય નહી

(12) સુરેખ આયોજન ________ માટે છે.

(a) ઈષ્ટતમ નિર્ણય ઘડતર
(b) મહત્તમીકરણ
(c) ન્યૂનતમીકરણ
(d) ઉપરનાં બધા

(13) નીચેનામાંથી કયા ક્ષેત્રો સુરેખ આયોજનનાં છે ?

(a) ઉત્પાદન સંચાલન
(b) માર્કેટીંગ સંચાલન
(c) નાણાકીય સંચાલન
(d) ઉપરનાં બધા

(14) ચાવીરૂપ પરિબળ

(a) અછત દર્શાવે છે.
(b) અવરોધ બતાવે છે.
(c) ઈષ્ટતમીકરણ માટે છે.
(d) ઉપરનાં બધા

Seat No. : _______________

19J-102

May-2015

M.Com., Sem. II

412 EE : Cost Accounting – II

Time : 3 Hours] **[Max. Marks : 70**

1. The production capacity of JAS Ltd is of 40,000 units. Normal capacity is determined at 90%. The production variable cost is ₹ 22 per unit. Fixed factory overheads are of ₹ 14,40,000. Non-production costs are as follows : **14**

   Variable : Administration ₹ 8,00,000, Selling ₹ 1,60,000

   Fixed : Administration ₹ 7,00,000, Selling ₹ 3,08,000

   Operating data are as follows :

   Production : 32,000 units, Sales : 30,000 units, Opening Stock(Finished) : 2,000 units.

   It was reported that material cost was increased by ₹ 1,60,000 against estimate.

   Selling price per unit was ₹ 150.

   Prepare income statement as per marginal cost basis and absorption cost basis. Also prepare reconciliation statement of profit.

OR

Attempt the followings : **14**

(a) Margin of safety is ₹ 4,00,000 (40% of sales) P/V ratio is 25%.

Calculate :

(i) Break even point

(ii) Amount of profit on sales of ₹ 15,00,000

(b) Ram Ltd. has provided following information :

Years	**2013 (₹)**	**2014 (₹)**
Sales	4,05,000	5,13,000
Profit	10,800	32,400

Calculate :

(i) P/V Ratio

(ii) Fixed cost

(iii) Profit/(Loss) when sales is ₹ 6,48,000.

(iv) Sales required to earn profit of ₹ 1,08,000.

(v) Break even point.

(vi) Margin of safety for 2014.

2. Him company producing and selling three products in the market. Labour hour rate is ₹ 22. There is shortage of labour. Consider the following informations. **14**

(Per unit in ₹)

Particulars		**Product M**	**Product N**	**Product O**
Selling price		200	138	170
Manufacturing cost :	Variable	103.20	70	84.80
	Fixed	54.40	39.60	42
Non Manufacturing cost :	Variable	10	7.90	8.50
	Fixed	14.20	11.80	12.40
Labour cost included in manufacturing variable cost		48.40	33	35.20
Maximum production and sales (units)		3600	8000	5700

From the above information :

(i) Determine optimum product mix and

(ii) Prepare profitability statement assuming that there is no constraint.

OR

(a) A company manufactures two different products A and B. Their per unit contribution is ₹ 50 and ₹ 40 respectively. They are produced in a common production process and are sold in two different markets. Production capacity is of 40,000 man hours. Three man hours are consumed for one unit production of A and one hour for one unit production of B. As per estimates 12000 units of A and 10,000 units of B can be sold. Subject to these limitations, products can be sold in any combination. Develop LP model for maximization of profit. **7**

(b) What is linear programming ? Discuss its assumptions and limitations. **7**

3. There is one expansion proposal before management of Rudha Ltd. They have planed to develop new market in the north side of country. **14**

Proposed incremental :

(i) Television advertisement expense would increase by 25%.

(ii) Additional staff appointment, yearly expense ₹ 40,000.

(iii) Travelling expense would go up by 10%.

(iv) Sales would increase by 10,000 units.

Sales budget of the current year was as follows : (₹ in 000)

Particulars	**₹**	**₹**
Sales : 40,000 Units @ ₹ 27 per unit		1,080
Selling Costs :		
Television advertisement	110	
Staff salary	90	
Travelling expenses	40	
Administrative expenses	20	
Other expenses	20	280

Per unit production variable cost is ₹ 12.

(i) Determine incremental return on incremental sales and suggest whether company should go for new market or not.

(ii) Prepare differential cost and revenue statement.

OR

Attempt any **two** : **14**

(a) Differentiate between marginal and differential costing.

(b) Explain the concept of relevant cost with illustration.

(c) A company had purchased machine for ₹ 1,00,000. It has book value of ₹ 30,000, but has become absolute and cannot be sold. However if the firm is willing to modify the machine at a cost of ₹ 40,000 it can be sold for ₹ 65,000.

Determine :

(i) Irrelevant cost

(ii) Relevant cost

(iii) Relevant revenue

(iv) Incremental benefit

4. (a) Discuss characteristics and objectives of just in time approach. **7**

OR

Discuss main features of target costing.

(b) Attempt any **two** : **4**

(i) Sources of Waste.

(ii) Product Life Cycle.

(iii) Explain : Target costing.

(c) State whether following statements are **true** or **false**. **3**

(i) Product Life Cycle is useful concept in cost accounting.

(ii) Target costing is more specific than management accounting.

(iii) Material requirement planning is a computerized production scheduling system.

5. Select the correct answer from given alternatives for each question. **14**

(1) Target costing is linking factors like

(a) Profit planning (b) Market survey

(c) Value analysis (d) All of the above

(2) Target costing is emerged in

(a) America in the year 1960 (b) America in the year 1970

(c) Japan in the year 1960 (d) Japan in the year 1970

(3) JIT focuses on elimination of

(a) Wastage of material (b) Wastage of asset

(c) Wastage of time (d) All of the above

(4) Which of the following is inventory related costs ?

(a) Cost of warehouse utilities.

(b) Cost of warehouse employees.

(c) Interest cost related to the debt that funds the inventory investment.

(d) All of the above.

(5) Each product has to face stages of product life cycle.

(a) This is correct statement

(b) This is incorrect statement

(c) This is partially correct statement

(d) This is irrelevant statement

(6) The basic difference between absorption and marginal cost is accounting effect of

(a) Factory fixed cost (b) Administration fixed cost
(c) Selling fixed cost (d) None of these

(7) A company manufactures and sells a single product. The following datas relate to a weekly production of 5,760 units.

	Per unit (₹)	**Per unit (₹)**
Selling price		160
Less costs :		
Variable cost	80	
Fixed cost	50	130
Profit		30

What is weekly break even point in units ?

(a) 1800 (b) 2880
(c) 3600 (d) 9600

(8) Budgeted sales is 20,000 units. Total contribution is ₹ 1,80,000 at selling price of ₹ 24 per unit. Fixed costs is ₹ 6 per unit based on budgeted sales quantity. What is budged variable cost per unit ?

(a) ₹ 3 (b) ₹ 9
(c) ₹ 15 (d) ₹ 18

(9) Differential cost deals with

(a) Sunk cost (b) Relevant cost
(c) Historical cost (d) None of these

(10) Which of the following is not characteristic of relevant cost ?

(a) It is future cost (b) It is cash out flow
(c) It is historical cost (d) None of these

(11) For 10,000 units, normal production cost under marginal cost was ₹ 1,00,000 while under absorption cost was ₹ 1,20,000. What will be per unit factory fixed cost ?

(a) ₹ 10 (b) ₹ 12
(c) ₹ 2 (d) None of these

(12) Linear programming deals for

(a) Optimal decision making (b) Maximization
(c) Minimization (d) All of the above

(13) Which of the following are, areas of Linear programming ?

(a) Production Management (b) Marketing Management
(c) Financial Management (d) All of the above

(14) Key factor

(a) Indicates shortage (b) Deals with hurdle
(c) Deals with optimization (d) All of the above